

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
ROZDZIAŁ I	
PROBLEMY JAKO ŹRÓDŁO MYŚLENIA	11
1.1. Czym są problemy?	11
1.2. Poznawcze ujęcie problemu	13
1.3. Rodzaje problemów	17
1.3.1. Kryteria podziału problemów	17
1.3.2. Problemy praktyczne	22
1.3.3. Problemy poznawcze	23
1.3.3.1. Problemy filozoficzne	25
1.3.3.2. Problemy naukowe	27
1.3.4. Problemy moralne	28
1.4. Powiązania problemów	29
1.5. Od dostrzeżenia problemu do rozwiązania	32
PYTANIA	33
ROZDZIAŁ II	
MYŚLENIE RACJONALNE JAKO WZORZEC ROZWIĄZYWANIA	
PROBLEMÓW	35
2.1. Racjonalne myślenie	36
2.2. Fundamentalne prawa myślenia	42
2.3. Jak rozwijać racjonalną postawę wobec wiedzy?	50
PYTANIA	56
ROZDZIAŁ III	
BŁĘDY I PRZESZKODY MYŚLENIA	59
3.1. Błędy w myśleniu – ogólne rozważania	59
3.2. Błędy epistemologiczne	67
3.2.1. Błąd w fazie odkrywania i określania problemów	67
3.2.2. Błąd pozornego obiektywizmu	68
3.2.3. Utożsamianie faktu z interpretacją	69
3.2.4. Złudzenie bezpośredniości prawdy	71
3.3. Błędy logiczne i niepoprawne wnioskowanie	72

3.3.1. Nieracjonalne myślenie i ocenianie	77
3.3.2. Błąd bezmyślności	81
3.3.3. Błędne myślenie a myślenie patologiczne	84
3.3.4. Magiczne myślenie	86
3.4. Jakiego myślenia powinniśmy unikać?	89
3.4.1. Pospieszne myślenie	89
3.4.2. Powierzchowne myślenie	92
3.4.3. Stereotypowe myślenie	93
3.5. Przeszkody myślenia	97
3.5.1. Błędy a przeszkody myślenia	97
3.5.2. Sztywność myślenia	97
3.5.2.1. Afekt ojcowski	98
3.5.2.2. Pułapka konfirmacji (potwierdzenia)	100
3.5.3. Pułapka specjalistycznego myślenia	102
3.5.4. Pułapka erudyty	103
3.5.5. Pułapka oczywistości	104
3.5.6. Pułapka konformizmu	107
3.6. Autorytet i błędne myślenie	111
3.7. Błędy i przeszkody w samopoznaniu	113

ROZDZIAŁ IV

TWÓRCZE MYŚLENIE I TWÓRCZOŚĆ	117
4.1. Dlaczego twórcze myślenie jest potrzebne?	117
4.2. Rodzaje twórczego myślenia	119
4.3. Ograniczenia racjonalnego myślenia w fazie generowania pomysłów	122
4.4. Twórcze myślenie w różnych teoriach myślenia	124
4.5. Emocje w twórczym myśleniu	133
4.6. Myślenie twórcze i nietwórcze	135
4.7. Twórcze myślenie i twórczość	138
4.7.1. Twórczość i nowość	139
4.7.2. Twórczość kulturowa	142

ROZDZIAŁ V

JAK ROZWIJAĆ SWOJE MYŚLENIE	147
5.1. Uwagi wstępne	147
5.2. Sztuka stawiania pytań	155
5.3. Twórcze myślenie wymaga czasu	157
5.4. Sztuka koncentracji	158
5.5. Zapisywanie myśli	162
5.6. Rozwijanie zainteresowań poznawczych i estetycznych	163
5.7. Kontakt z literaturą	165
5.8. Rozwój myślenia i myślenie o sobie	167
5.9. Nie zastępować myślenia ocenami	169
5.10. Postawa sceptyczna a rozwój myślenia	170
5.11. Życie w stanie niejasności	174
5.12. Metoda odwracania	176

5.13. Zasada otwartości	181
5.14. Poszukiwanie różnych możliwości	184
5.15. Inny punkt widzenia	187
5.16. Myślenie o konsekwencjach	189
5.17. Jak rozwijać intuicyjne myślenie?	194
5.18. Jak świadomie wykorzystywać przypadek?	196
5.19. Jak rozwijać wyobraźnię?	198
5.20. Jak uczyć twórczego myślenia	202
5.21. Uwagi końcowe	207
5.21.1. Szeroki horyzont aksjologiczny i rozwój myślenia	209
ROZDZIAŁ VI	
JAK RACJONALNIE DYSKUTOWAĆ?	213
6.1. Czym jest dyskusja?	213
6.2. Przedmiot dyskusji – o czym dyskutujemy?	214
6.3. Podejścia do dyskusji	215
6.4. Jakie jest nasze stanowisko?	218
6.5. Jakie stanowisko mają inni?	219
6.6. Twórczy charakter dyskusji	221
6.7. Dyskusja i samopoznanie	224
6.8. Czego wymaga racjonalna dyskusja?	227
6.9. Czego w rzetelnej dyskusji należy unikać?	228
6.10. Podstawowe chwytły erystyczne	229
SŁOWNIK	235
ZALECANA LITERATURA	247